

Slutbudskap från synoden om Guds ord

”Låt oss närma oss Guds ords bord”

VATIKANSTATEN den 24 okt. 2008 ([Zenit.org](http://www.zenit.org)). Här kommer det avslutande budskapet från biskopssynodens 12:e ordinarie generalförsamling, denna dag godkänt vid dess 21:a allmänna sammankomst.

Temat för generalförsamlingen har varit ”Guds ord i Kyrkans liv och sändning”.

Bröder och systrar,

”Frid och den kärlek som hör tron till åt er, bröder, från Gud Fadern och Herren Jesus Kristus. Nåd åt er alla som älskar vår Herre Jesus Kristus i hans oförgänglighet”. Med denna intensiva och lidelsefulla hälsning avslutar den helige Paulus sitt brev till de kristna i Efesus (6:23-24). Med samma ord inleder vi synodfäder, samlade i Rom till den tolfte ordinarie generalförsamlingen under ledning av den helige fadern Benedikt XVI, vårt budskap till den vida krets av alla dem som på olika håll i världen följer Kristus som lärjungar och fortsätter att älska honom med oförgänglig kärlek.

Vi vill på nytt lägga fram Guds ords röst och ljus genom att upprepa den gamla kallelsen: ”[lagens] ord är mycket nära dig, i din mun och i ditt hjärta, och därför kan du följa den ” (5 Mos. 30:14). Gud själv säger till var och en: ”Människa! Hör noga på och lägg allt jag säger dig på minnet” (Hes. 3:10). Vi kommer att föreslå en andlig resa, som består av fyra etapper och som kommer att leda oss från evigheten och Guds oändliga natur till våra städer och hem.

I. ORDETS RÖST: UPPENBARELSEN

1. ”Herren talade till er ur elden. Orden hörde ni, men ni såg ingen gestalt, ni hörde bara en röst”(5 Mos. 4:12). Det är Moses som talar och frammanar minnet av Israels bittra ensamhet i Siani öken. Herren uppenbarade sig själv inte som en bild, en avbildning eller en staty likt guldkalven utan som ”en röst av ord”. Det är den röst som tog scenen i besittning vid skapelsens början, när den bröt intighetens tystnad: ”I begynnelsen... Gud sade: 'Ljus, bli till!' Och ljuset blev till... I begynnelsen fanns Ordet, och Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud... Allt blev till genom det, och utan det blev ingenting till av allt som finns till” (1 Mos. 1:1, 3; Joh. 1:1, 3).

Skapelsen föddes inte genom en kamp mellan gudar, som de gamla mesopotamiska myterna lär oss, utan genom ett ord som besegrar intighet och skapar existens. Psalmisten sjunger: ”Genom Herrens ord blev himlen till och rymdens här på hans

befallning... Han talade och allt blev till, han befälde och det skedde" (Psalt. 33:6, 9). Och den helige Paulus upprepar: Gud "ger de döda liv och talar om det som ännu inte finns som om det redan fanns" (Rom. 4:17). På så sätt uppstår en första "kosmisk" uppenbarelse, som får skapelsen att likna en väldig boksida, öppnad för hela mänskligheten, där skaparens budskap kan läsas: "Himlen förkunnar Guds härlighet, himlavalvet vittnar om hans verk. Dag talar till dag därom och natt undervisar natt. Det är inte tal, det är inte ljud, deras röster kan inte höras, men över hela jorden når de ut, till världens ände deras ord" (Psalt. 19:2-5).

2. Det gudomliga ordet är emellertid också upphovet till mänsklighetens historia. Man och kvinna, som Gud skapade "till sin avbild" (1 Mos. 1:27) och som själva bär den gudomliga prägeln inom sig, kan träda i dialog med sin skapare eller vandra långt borta från honom och förkasta honom genom att synda. Guds ord räddar och dömer genom att tränga in i historiens vävnad med sina berättelser och händelser: "Jag har sett hur mitt folk plågas i Egypten. Jag har hört deras klagorop... ja, jag vet vad de får lida. Därför har jag stigit ner för att befria dem från egypterna och föra dem från Egypten till ett land som är rikt och vidsträckt" (2 Mos. 3:7-8). Det gudomliga är därför närvarande i mänskliga händelser, som genom historiens Herre infogas i en större frälsningsplan för att "alla människor skall räddas och komma till insikt om sanningen" (1 Tim. 2:4).

3. Följaktligen är det verkningsfulla, skapande och frälsande gudomliga ordet källa till existens och historia, till skapelse och frälsning. Herren möter mänskligheten och förklarar: "Jag är Herren. Jag har talat, och jag skall göra som jag har sagt" (Hes. 37:14). Guds röst vidareförs sedan till det skrivna ordet, *graphé* eller *graphai*, de heliga skrifterna, som de kallas i Nya testamentet. Moses hade redan stigit ned från Sinai berg "och bar med sig de två tavlor han hade fått som ett förbundstecken, tavlor med skrift på båda sidorna: det var skrivet både på framsidan och på baksidan. Tavlorna var Guds verk, och skriften som var inristad på dem var Guds skrift" (2 Mos. 32:15). Moses själv förpliktigade Israel att bevara och kopiera dessa "lagens tavlor": "På stenarna skall du klart och tydligt skriva varje ord i denna lag" (5 Mos. 27:8).

De heliga skrifterna "bär vittnesbörd" om det gudomliga ordet i skriftlig form. De memorerar uppenbarelsens skapande och frälsande handling med kanoniska, historiska och litterära medel. Därför finns Guds ord både före och efter Bibeln, som själv är "inspirerad av Gud" och innehåller det verksamma gudomliga ordet (jfr. 2 Tim. 3:16). Det är därför som vår tro inte är centrerad bara på en bok utan på frälsningshistorien och – som vi skall se – på en person, Jesus Kristus, Guds ord som blivit kött, människa och historia. Just därför att det gudomliga ordets möjligheter omfattar och sträcker sig bortom Skriften är den ständiga närvaron av den helige Ande som "skall vägleda er med hela sanningen" (Joh. 16:13) nödvändig för dem som läser Bibeln. Detta är den stora traditionen: den effektiva närvaron av "sanningens Ande" i Kyrkan, väktaren av den heliga Skrift, som autentiskt tolkas av

Kyrkans magisterium. Denna tradition tillåter Kyrkan att förstå, tolka, förmedla och bära vittnesbörd om Guds ord. S:t Paulus själv, som förkunnar den första kristna tron, erkänner behovet av att "föra vidare" vad han har "tagit emot" från traditionen (1 Kor. 15:3-5).

II. ORDETS ANSIKTE: JESUS KRISTUS.

4. På originalspråket grekiska möter bara tre grundläggande ord: *Lógos sarx eghéneto*, "Ordet blev kött". Ändock är detta höjdpunkten inte bara i den poetiska och teologiska juvel, som prologen i Johannesevangeliet utgör (Joh. 1:14), utan också den kristna trons verkliga hjärta. Det eviga och gudomliga Ordet träder in i tid och rum och antar mänskligt ansikte och mänsklig identitet till den grad att det är möjligt att närma sig honom direkt för att ställa frågor, som de greker gjorde som hade kommit till Jerusalem: "Vi vill gärna se Jesus" (Joh. 12:20-21). Ord utan ansikte är ofullkomliga, de fullbordar inte mötet, något som Job erinrar sig när han når slutet på sitt dramatiska sökande: "Förr hade jag bara hört om dig, nu har jag sett dig med egna ögon" (Job 42:5).

Kristus är "Ordet [som]fanns hos Gud och Ordet [som] var Gud" (Joh.1 :1). "Han är den osynlige Gudens avbild, den förstfödde i hela skapelsen" (Kol. 1:15); men han är också Jesus från Nasaret som vandrar på vägarna i en obetydlig provins av det romerska riket, som talar det lokala språket, som avslöjar ett folks karaktärsdrag, judarna, och deras kultur. Därför är den verklige Jesus Kristus ett bräckligt och dödligt kött; han är historia och mänsklighet, men han är också ära, gudomlighet, mysterium: han som uppenbarar Gud för oss, den Gud som ingen någonsin har sett (Joh. 1:18). Guds son fortsätter att vara detta, även i den kropp som läggs i graven, och uppståndelsen är det levande och säkra beviset på den saken.

5. Kristen tradition har ofta jämfört det gudomliga Ordet som blev kött med samma Ord som blev bok. Detta framgår redan av trosbekännelsen, när man bekänner att Guds Son "har antagit kött genom den helige Ande av jungfrun Maria och blivit människa", men också bekänner i tron att samma helige Ande "har talat genom profeterna". Andra Vatikankonciliet fångar denna gamla tradition, enligt vilken "sonens kropp är Skriften som förmedlats till oss" – som den helige Ambrosius säger (i Lucas VI, 33) –, och deklarerar tydligt: "Ty det som Gud har sagt på mänskliga språk, det har anpassats till människors sätt att uttrycka sig, just så som en gång den evige Faderns Ord tog på sig vår svaga mänskliga natur och blev lik oss människor" (DV 13).

Bibeln är i själva verket "kött", "bokstav"; den uttrycker sig själv i särskilda språk, i litterära och historiska former, i begrepp som är knutna till en gammal kultur. Den bevarar minnen av händelser, ofta tragiska sådana; dess sidor är inte sällan präglade av blod och våld. Den genljuder av mänsklighetens skratt och tårar liksom av de

förtrycktas rop och de älskandes glädje. Av den anledningen kräver dess "kroppsliga" dimension historisk och litterär analys, något som sker med de olika metoder och sätt som den bibliska exegeisen ställer till förfogande. Varje läsare av den heliga Skrift, också den mest olärde, måste ha en tillfredsställande kunskap om den heliga texten och inse att ordet är insvept i konkreta ord, skapade och anpassade för att bli hörda och förstådda av alla människor.

Detta är ett nödvändigt åtagande. Om det saknas, riskerar man att hamna i en fundamentalism, som i praktiken förnekar det gudomliga ordets inkarnation i historien och inte erkänner att detta ord uttrycker sig i Bibeln med hjälp av mänskligt språk, som måste tolkas, studeras och förstås. En sådan inställning bortser från att den gudomliga inspirationen inte uttraderar de historiska identiteterna och personligheterna hos dess mänskliga författare. Men Bibeln är också ett evigt och gudomligt ord, och av den anledningen behöver den också en annan förståelse, som ges av den helige Ande när han avslöjar det gudomliga ordets transcendent dimension, närvarande i mänskliga ord.

6. Här ligger därför nödvändigheten av "Kyrkans levande tradition" (DV 12) och av tron för att förstå den heliga Skrift på ett fullkomligt och sammanhållet sätt. Skulle man bara fokusera på "bokstaven", skulle Bibeln inte vara någonting annat än ett högtidligt dokument från det förgångna, ett förnämt etiskt och kulturellt vittnesbörd. Om inkarnationen utesluts kan Bibeln råka ut för fundamentalistisk tvetydighet, vag spiritualism eller pop-psykologi. Därför måste den exegetiska kunskapen oupplösligt vävas samman med den andliga och teologiska traditionen så att den gudomliga och mänskliga enheten mellan Jesus Kristus och Skriften inte bryts.

Mot bakgrund av denna återupptäckta harmoni skall Kristi ansikte stråla i sin fullhet och hjälpa oss att upptäcka en annan enhet, den djupa och innerliga enheten i de heliga skrifterna. De är visserligen 73 böcker, men de bildar bara *en* "kanon" i en dialog mellan Gud och mänskligheten, i en frälsningsplan. "Många gånger och på många sätt talade Gud i forna tider till våra fäder genom profeterna, men nu vid denna tidens slut har han talat till oss genom sin son" (Hebr. 1:1-2). Kristus kastar retrospektivt sitt ljus på hela utvecklingen av frälsningshistorien och avslöjar dess sammanhang, mening och mål.

Han är sigillet, "Alpha och Omega" (Upp. 1:8), i en dialog mellan Gud och hans skapade varelser, fördelad över tid och omvitnad i Bibeln. Det är i ljuset av detta slutgiltiga sigill som Moses och profeternas ord får sin "fulla innebörd". Jesus själv antydde detta den vårkväll, när han på väg från Jerusalem till Emmaus talade med Kleopas och hans kamrat och förklarade "för dem vad som står om honom överallt i skrifterna" (Luk. 24:27).

Att det gudomliga ordet fått ett ansikte är uppenbarelsens centrum. Det är just

därför som den bibliska kunskapens slutgiltiga mål inte är "ett beslut av etisk karaktär eller en stor idé, utan mötet med en händelse, med en person som ger vårt liv en ny horisont och därmed dess avgörande inriktning" (Gud är kärleken, 1).

III. ORDETS HUS: KYRKAN

Precis som visheten i Gamla testamentet byggde sig ett hus bland människor och understödde det med sju pelare (jfr. Ordspr. 9:1), så har också Guds ord byggt sitt hus i Nya testamentet. Kyrkan har moderförsamlingen i Jerusalem som sin förebild. Den är grundad på Petrus och apostlarna och fortsätter att genom biskoparna i gemenskap med Petrus efterföljare bevara, förkunna och tolka Guds ord i vår tid (jfr. LG 13). I Apostlagärningarna (2:42) drar Lukas upp konturerna till dess arkitektur: den grundas på fyra pelare, vilka än i dag omvittnas i de olika formerna av kyrkliga gemenskaper: "de deltog troget i apostlarnas undervisning och den inbördes hjälpen, i brödbrytandet och bönerna".

7. Först av allt nämns den apostoliska *didaché*, d.v.s. predikan av Guds ord. Aposteln Paulus understryker till och med att "så bygger tron på förkunnelsen, och förkunnelsen på Kristi ord" (Rom. 10:17). Häroldens röst ljuder från Kyrkan, som förkunnar *kérygmat*, d.v.s. det primära och grundläggande budskap, som Jesus själv proklamerat vid början av sin offentliga verksamhet: "Tiden är inne, Guds rike är nära. Omvänd er och tro på budskapet" (Mark. 1:15). Apostlarna, som förkunnar Kristi död och uppståndelse, tillkännager Guds rikes uppenbarelse, d.v.s. den avgörande gudomliga interventionen i mänsklighetens historia: "Hos ingen annan finns frälsningen, och ingenstans bland människor under himlen finns något annat namn som kan rädda oss" (Apg. 4:12). De kristna bär vittnesbörd om detta hopp "ödmjukt och respektfullt och i medvetande om en god sak", samtidigt beredda att bli invecklade i och kanske övermannade av förnekelsens och förföljelsens stormar i medvetande om att det är "bättre att lida för goda gärningar, om det är Guds vilja, än för onda" (1 Petr. 3:16-17).

Alltså ljuder katekesen i Kyrkan: den är avsedd att hos de kristna fördjupa "förståelsen för Kristi mysterium i ljuset av Guds ord så att en människas hela personlighet impregneras av detta ord" (Johannes Paulus II, *Catechesi tradendae*, 20). Men höjdpunkten av förkunnelsen ligger i predikan, som för många kristna i dag fortfarande är den centrala platsen för mötet med Guds ord. I denna akt skall prästen till och med förvandlas till profet. Med ett klart, brinnande och innehållsfullt språk skall han här inte bara med auktoritet förkunna "Guds underbara gärningar i frälsningshistorien" (SC 35) – vilka först framställts genom en tydlig och levande läsning av den bibliska text som föreligger i liturgin – utan han skall också ge akt på dem i ljuset av åhörarnas dagliga liv och göra frågan om omvändelse och livsavgörande förpliktelse brinnande i deras hjärtan: "Bröder, vad skall vi göra?"

(Apg. 2:37).

Förkunnelse, katekes och predikan förutsätter därför läsning och förståelse, förklaring och tolkning, ett engagemang med själ och hjärta. I förkunnelsen uppstår en tvåfaldig rörelse. Först går man tillbaka till de heliga texternas rötter, händelserna, frälsningshistoriens första ord, för att förstå deras innebörd och budskap. I den andra rörelsen vänder man tillbaka till nuet, till det dagliga liv som levs av dem som hör och läser, alltid med Kristus i centrum, han som är det ljus som skall förena skrifterna till en enhet. Så gjorde Jesus själv – något som redan sagts – med två av sina lärjungar under sin resa från Jerusalem till Emmaus. Så gjorde diakonen Filippus på sin väg från Jerusalem till Gaza, när han inledde sin symbolrika dialog med den etiopiske hovmannen: "Förstår du vad du läser?... Hur skulle jag kunna det utan att någon vägleder mig?" (Apg. 8:30-31). Och målet skall vara det konkreta mötet med Kristus i sakramentet. Så presenterar sig för oss den andra pelaren som uppbär Kyrkan, det gudomliga ordets hus.

8. Den pelaren är brödsbrytelsen. Scenen vid Emmaus (jfr. Luk.24:13-35) blir än en gång förebild och återger vad som dagligen händer i våra kyrkor: Jesu predikan om Moses och profeterna följs av brytandet av det eukaristiska brödet på bordet. Det är ögonblicket för Guds personliga möte med sitt folk. Det är handlingen för det nya förbundet, beseglat i Kristi blod (jfr. Luk. 22:20). Det är Ordets enastående handling, som utger sig själv som föda i sin offrade kropp, det är källan och höjdpunkten i Kyrkans liv och mission. Evangeliets berättelse om den sista måltiden, minnet av Kristi offer, förkunnat i det eukaristiska firandet genom åkallan av den helige Ande, blir händelse och sakrament. Detta är vad Andra Vatikankonciliet i en intensiv passage förklarar: "Kyrkan har alltid vördat de heliga skrifterna lika mycket som Herrens egen kropp och upphör inte att i den heliga liturgen från bordet med Guds ord och Kristi kropp ta emot livets bröd och räcka det åt de troende" (DV 21). Därför: "De båda delar varav mässan i viss mån består, nämligen ordgudstjänsten och eukaristifirandet, är så nära förbundna med varandra att de utgör en enda kulthandling" (SC 56). Detta måste på nytt få en central ställning i det kristna livet.

9. Den tredje pelaren i Kyrkans andliga byggnad, ordets hus, utgörs av bönerna sammanvävda av "psalmer, hymner och andlig sång" som den helige Paulus säger (Kol. 3:19). En särskild plats intar naturligtvis tidegården, Kyrkans bön par excellens, avsedd att ge rytm åt dagar och tider under det kristna året. Framför allt genom Psaltarens psalmer erbjuder den daglig andlig föda åt de troende. Vid sidan av denna och församlingens firande av ordet har traditionen infört bruket av lectio divina, meditativ läsning i den helige Ande, som för den troende gör det möjligt att öppna Guds ord skatt och dessutom skapa ett möte med Kristus, det levande gudomliga Ordet.

Lectio divina börjar med läsningen (lectio) av texten och ställer frågan om sann kunskap beträffande dess verkliga innehåll: vad säger den bibliska texten i sig själv?

Därefter följer meditation (meditatio) med frågan: vad säger den bibliska texten till oss? På det sättet når man fram till bön (oratio), som förutsätter ännu en fråga: vad svarar vi Herren på hans ord? Till sist avslutar man med kontemplation (contemplatio), som innebär att vi som Guds gåva får en ny syn på verkligheten och frågar oss själva: vilken omvändelse av tanke, hjärta och liv begär Herren av oss?

Inför den bedjande läsaren av Guds ord står som en idealgestalt Maria, Herrens moder, som "tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det" (Luk. 2:19; jfr. 2:51), vilket betyder – som den grekiska texten kan tolkas – att hon förde samman och jämförde med varandra de skilda händelserna, handlingarna och tingen i den stora gudomliga planen. Martas syster Maria kan också sägas vara en förebild för de troende när de läser Bibeln, ty hon sitter vid Herrens fötter och lyssnar till hans ord utan att låta yttre bekymmer störa när hon i stället ägnar sin tid åt "det som är bäst" och som inte skall tas ifrån henne (Luk. 10:38-42).

10. Till sist når vi fram till den sista pelaren som bär upp Kyrkan, ordets hus: koinonían, den inbördes hjälpen, som är ett annat namn för agápe, den kristna kärleken. För att bli Jesu bröder och systrar måste man – som Jesus sade – vara som "dessa som hör Guds ord och handlar efter det" (Luk. 8:21). Äkta lyssnande innebär lydnad och handling. Det betyder att låta rättvisa och kärlek få blomma i livet. Det innebär att i liv och samhälle avge ett liknande vittnesbörd som det profeterna lämnade, vilka ständigt förenade Guds ord med liv, tro med redbarhet, bön med social förpliktelse. Jesus påpekade ofta detta, först och främst genom den berömda varningen i Bergspredikan: "Inte alla som säger 'Herre, herre' till mig skall komma in i himmelriket, utan bara de som gör min himmelske faders vilja" (Matt. 7:21). Utsagan framstår som ett eko från det gudomliga ordet hos Jesaja: "Detta folk nalkades mig med ord, deras läppar ärade mig, men deras hjärtan var långt ifrån mig" (29:13). Dessa varningar angår också kyrkorna, när de inte i trohet håller fast vid den hörsamma lydnaden mot Guds ord.

Denna lydnad måste vara synlig och läsbar i den troendes ansikte och händer, något som Gregorius den store hävdade, han som såg Guds ord bli levande i den helige Benedikt och andra stora gudsmän, vilka vittnade om gemenskapen med Gud och med systrar och bröder. Den rättfärdiga och troende människan "förklarar" inte bara skrifterna utan "utvecklar" dem som en levande och praktiserad verklighet. Det är därför som viva lectio, vita bonorum, den goda människans liv är en levande undervisning om Guds ord. Redan den helige Johannes Chrysostomus observerade att apostlarna, när de kom ned från berget i Galileen, där de hade mött den uppståndne Herren, inte hade några skrivna stentavlor med sig som Moses: från detta ögonblick skulle deras liv vara det levande evangeliet.

I ordets hus möter vi också bröder och systrar från andra kyrkor och kyrkliga gemenskaper, vilka trots ännu bestående separationer känner sig vara tillsammans med oss i vördnad och kärlek till Guds ord, som är principen och källan till en första

verklig, om än icke fullständig enhet. Detta band måste alltid stärkas genom gemensamma bibliska översättningar, den heliga textens spridning, ekumeniska bibliska böner, exegetiska samtal, studier och jämförelser av de heliga Skrifternas olika tolkningar, utbyten av olika andliga traditioners inneboende värden och förkunnelsen av det gemensamma vittnesbördet om Guds ord i en sekulariserad värld.

IV. ORDETS VÄGAR: MISSIONEN

"Ty från Sion skall lag förkunnas, från Jerusalem Herrens ord" (Jes. 2:3). Guds förkroppsligade Ord "strömmar ut" från hans hus, templet, och vandrar längs världens vägar för att möta det stora pilgrimståg som jordens folk har anträtt i sitt sökande efter sanning, rätt och frid. Till och med i den moderna, sekulariserade staden, i dess kvarter och på dess gator, där otro och likgiltighet tycks regera, där det onda tycks segra över det goda och skapa intryck av Babylons seger över Jerusalem – även där kan man finna en dold längtan, ett gryende hopp, en skälvtning av förväntan. Som man kan läsa i profeten Amos bok: "Ja, den tid kommer, säger Herren Gud, då jag sänder hunger över landet – inte en hunger efter bröd, inte törst efter vatten, utan efter att höra Herrens ord" (8:11). Kyrkans evangeliserande mission vill vara ett svar på denna hunger.

Också den uppståndne Kristus uppmanar de tvekande apostlarna att bryta igenom sin begränsade horisont: "Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar...och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er" (Matt. 28:19-20). Bibeln är fylld av uppmaningar "att inte vara tysta", att "tala högt", att "förkunna ordet i tid och otid", att vara vakter som bryter likgiltighetens tystnad. De vägar som står öppna för oss är inte bara de på vilka S:t Paulus och de första evangelisterna vandrade utan också de på vilka missionärerna efter dem reser till folk i fjärran länder.

11. Kommunikationen bygger i dag ett nätverk som omfattar hela jorden. Kristi kallelse får en ny mening: "Vad jag säger er i mörkret, det skall ni säga i dagsljuset, och vad jag viskar i ert öra, det skall ni ropa ut från taken" (Matt. 10:27). Naturligtvis måste det heliga ordet först och främst genomlysas och spridas via det tryckta ordet och med översättningar på alla jordens språk. Men det gudomliga ordets röst måste genljuda också i radio, via internets nyhetskanaler och de virtuella online-kanalerna, med hjälp av CD, DVD, podcast etc. Den behöver få framträda på alla film- och tv-skärmar, i pressen, i kulturella och sociala sammanhang.

Denna nya kommunikation har, i relation till den traditionella, skapat sin egen särskilda och uttrycksfulla grammatik, och därför är det nödvändigt att inte bara vara tekniskt utan också kulturellt förberedd för detta. I en tid som domineras av bilder och i synnerhet av sådana överlägsna kommunikationsmedel som TV, är Kristi privilegierade modell fortfarande meningsfull och lockande. Han skulle säkert

använda sig av tecken, berättelser, exempel, den dagliga erfarenheten, liknelsen: "Han talade till dem med många liknelser... han talade enbart i liknelser till dem" (Matt. 13:3, 34). När Jesus proklamerade Guds rike, talade han aldrig över huvudet på folk med ett vagt, abstrakt eller förändligt språk. Han ville snarare vinna dem genom att utgå från den situation de befann sig i för att genom vardagliga exempel leda dem till uppenbarelsen av Guds rike. Den scen som Johannes frammanar är typisk: "Några ville gripa honom, men ingen lyfte sin hand mot honom. När deras folk kom tillbaka frågade överstepräster och fariséerna: 'Varför har ni inte tagit hit honom?' De svarade: 'Aldrig har någon människa talat som han'" (7:44-46).

12. Kristus fortsätter sin väg längs våra städers gator och stannar vid tröskeln till våra hem: "Se, jag står vid dörren och bultar. Om någon hör min röst och öppnar dörren skall jag gå in till honom och äta med honom och han med mig" (Upp. 3:20). Familjen, innesluten mellan hemmets väggar med dess glädjeämnen och lidanden, är en fundamental plats, där Guds ord måste tillåtas komma in. Bibeln är full av små och stora familjeberättelser, och psalmisten målar i livliga färger den fridfulla bilden av en far som sitter vid bordet omgiven av sin hustru, lik ett fruktsamt vinträd, och sina barn, "plantor av olivträd" (Psalt. 128). Kristenheten firade själv från sin begynnelse liturgin i hemmets dagliga liv på samma sätt som Israel hade anförtrott påskfirandet till familjen (jfr. 2 Mosebok 12:21-27). Guds ords utbredning förs vidare genom generationer så att föräldrarna blir "de första trons förkunnare för sina barn" (LG 11). Än en gång påminner psalmisten om att "Vad vi har hört och lärt känna, vad våra fäder berättade för oss, vill vi inte dölja för våra barn. Vi skall berätta för kommande släkten om Herrens ära och hans makt och om de under han gjort... så att det blev känt för kommande släkten. Och barnen som föddes skulle berätta det för sina barn" (Psalt. 78:3-4, 6).

Därför bör varje hem ha sin egen Bibel och bevara den på ett synligt och värdigt sätt för att bruka den vid bön och läsning. Familjen skall erbjuda ordningar och former för en from, kateketisk och didaktisk fostran som visar hur man använder Skrifterna, så att "ynglingar och flickor, gamla och unga" (Psalt. 148:12) tillsammans kan höra, förstå, ära och leva Guds ord. I synnerhet skall de nya generationerna, barn och ungdomar, ges en avpassad och särskild pedagogik, som leder dem till att uppleva storheten i Kristi gestalt och som öppnar dörren till deras hjärtan och sinnen genom mötet med de vuxnas genuina vittnesbörd, vänners och hela den kyrkliga församlingens positiva inflytande.

13. Jesus påminner oss i liknelsen om sådden om att det finns torr mark, full av sten, kvävd av törnen (jfr. Matt. 13:3-7). Han som vandrar på världens gator ser också slummen, där lidande och fattigdom, förnedring och förtryck, utanförskap och misär, fysiska och psykiska lidanden och ensamhet breder ut sig. Ofta färgas gatans stenar blodiga av krig och våld; i maktens korridorer möter korruption och orättfärdighet. De förföljdas röster ropar av samvetsövertygelse och trons lydnad.

Där finns den som svepts iväg av livets kriser och den vars själ saknar det innehåll som skulle kunna ge livet mål och mening. "Som en skuggbild vandrar hon omkring. Bara en vindfläkt är skatterna hon hopar" (Psalt. 39:7). Många upplever att Guds tystnad, hans uppenbara frånvaro och likgiltighet hänger över dem: "Hur länge skall du glömma mig, Herre? Hur länge skall du dölja ditt ansikte?" (Psalt. 13:2). Vid slutet av vägen står för alla dödens mysterium.

Det väldiga lidandesrop som stiger från jorden till himlen beskrivs ständigt av Bibeln, som uppenbarar en historisk och inkarnerad tro. Man behöver bara tänka på de sidor som präglas av våld och förtryck, på Jobs skärande och oupphörliga rop, psalmernas lidelsefulla böner, den subtila inre kris som pågår i Predikarens själ eller profeternas skarpa fördömande av social orättvisa. Utan förmildrande omständigheter framställer den grundläggande texten i 1. Mosebok (kap. 3) den radikala synd som i all sin ödeläggande kraft visar sig i mänsklighetens begynnelse. I själva verket är "orättfärdighetens mysterium" närvarande och verksamt i historien men avslöjas av Guds ord, som försäkrar oss om det godas seger över det onda i Kristus.

Framför allt domineras dock Skrifterna av Kristi gestalt, som börjar sin offentliga verksamhet med en predikan om hopp för de sista människorna på jorden: "Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blindas, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren" (Luk. 4:18-19). Upprepade gånger lägger han sina händer på de sjuka. Hans ord proklamerar rättvisa, ger mod åt de modlösa och förlåtelse till syndare. Slutligen intar han själv den nedersta platsen, han som "avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa gjorde han sig ödmjuk och var lydig ända till döden, döden på ett kors" (Fil. 2:7-8).

Därför känner han också fruktan för döden: "Fader, om du vill det, så ta bort denna bägare ifrån mig" (Luk. 22:42). Han upplever övergivenhet på grund av vännernas flykt och bedrägeri. Han genomlider det grymmaste fysiska lidande vid sin korsfästelse, till och med mörkret i Faderns tystnad: "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?" (Mark. 15:34). Han når fram till varje människas sista avgrund, döden: "Med ett högt rop slutade Jesus att andas" (Mark. 15:37). På honom kan den beskrivning som Jesaja ger av Herrens lidande tjänare med rätta tillämpas: "föraktad och övergiven av alla, en plågad man... utan värde i våra ögon" (53:3).

Men även i detta yttersta ögonblick upphör han inte att vara Guds son: med sin kärleks solidaritet och med offret av sig själv sår han en gudomlig säd i mänsklighetens begränsning och bräcklighet, med andra ord en princip av frihet och frälsning. Med offret av sig själv för oss gjuter han försoning över den plåga och död, som han tagit på sig själv och genomlevt, och öppnar också för oss uppståndelsens gryning. Därför har den kristne uppdraget att förkunna det gudomliga ordet om hopp genom delaktighet med de fattiga och lidande, genom att vittna om sin tro

på sanningens och livets rike, på helighet och nåd, på rättvisa, fred och kärlek, genom den kärleksfulla närhet som varken dömer eller fördömer utan som håller ut, lyser upp, tröstar och förlåter i Kristi efterföljd: "Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila" (Matt. 11:28).

14. På vägarna i världen genererar det gudomliga ordet för oss kristna ett intensivt möte med det judiska folket, som är nära förbundet med oss genom ett gemensamt erkännande av och kärlek till Gamla testamentet: "från dem kommer Kristus som människa" (Rom. 9:5). Varje sida av de judiska skrifterna avslöjar mysteriet om Gud och människa. De utgör skatter för moral och eftertanke, ger en översikt av frälsningshistoriens långa väg fram till dess fullkomliga fullbordan och illustrerar med kraft det gudomliga ordets inkarnation i mänskliga händelser. De låter oss till fullo förstå Kristi gestalt, som förklarade: "Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla" (Matt. 5:17).

De judiska Skrifterna utgör en väg till dialog med det utvalda folket, "som har fått söners rätt, härligheten, förbunden, lagen, gudstjänsten och löftena" (Rom. 9:4), och låter oss att berika vår tolkning av de heliga Skrifterna med de fruktbara resurserna i den hebreiska exegetiska traditionen.

"Välsignat är Egypten, mitt folk, Assyrien, mitt eget verk, Israel, min egendom" (Jes. 19:25). Herren breder sin skyddande och välsignande mantel över alla folk på jorden. Gud, vår frälsare, "vill att alla människor skall räddas och komma till insikt om sanningen" (1 Tim. 2:4). Utan att förfalla till en synkretism, som förvirrar och förtrycker vår egen andliga identitet, är vi kristna kallade till att längs vägarna i världen inleda en respektfull dialog med män och kvinnor i andra religioner, som troget lyssnar till och praktiserar sina heliga böckers läror. Vi kan börja med Islam, som accepterar många bibliska gestalter, symboler och teman i sin tradition och vittnar om en uppriktig tro på den ende, medlidande och barmhärtige Guden, skaparen av alla varelser och mänsklighetens domare.

Den kristne kan också upptäcka överensstämmelser med österlandets stora religiösa traditioner, som i sina skrifter lär oss respekt för livet, kontemplation, tystnad, enkelhet och försakelse – som i buddhismen. Eller när man, som i hinduismen, stärker känslan för det heliga, för offer, pilgrimsfärder, fasta och heliga symboler. Eller när man, som i konfucianismen, undervisar om vishet, familj och sociala värden. Också de traditionella religionerna med deras andliga värden, som tar sig uttryck i riter och muntlig kultur, borde vi intressera och engagera oss för i en respektfull dialog. Tillsammans med dem som inte tror på Gud men som anstränger sig så att de "gör det rätta, lever i kärlek och troget håller sig till Gud" (Mika 6:8) måste vi arbeta för en mer rättvis och fredlig värld. I dialog med dem får vi avge ett uthålligt vittnesbörd om Guds ord, som för dem kan avslöja nya och vidare

horisonter av sanning och kärlek.

15. I sitt brev till konstnärerna (1999) erinrade Johannes Paulus II om att "den heliga Skrift blivit en sorts 'väldig ordbok' (Paul Claudel) och 'ikonografisk atlas' (Marc Chagall) från vilken både kristen kultur och konst har lånat" (Nr. 5). Goethe var övertygad om att evangeliet var "Europas modersmål". Man brukar säga att Bibeln är "den stora koden" till den universella kulturen: konstnärer doppade bildligt talat sin pensel i det alfabet som färgats av de bibliska sidornas berättelser, symboler och gestalter. Tonsättare skapade sina verk kring de heliga texterna, i synnerhet Psaltarens. Under århundraden arbetade författare mot bakgrund av dessa gamla berättelser, som förvandlades till existentiella liknelser; poeter begrundade andens, oändlighetens, ondskans, kärlekens, dödens och livets mysterier och samlade poetiska skälvingar som gav liv åt de bibliska sidorna. Filosofer, lärda män och samhället självt använde sig ofta av Guds ords andliga och etiska begrepp (t.ex. dekalogen) som referens också när det skedde i protest. Även när Skrifternas gestalter eller ideer deformerades blev de igenkända som väsentliga och konstitutiva element i vår civilisation.

Bibeln – som också på via pulchritudinis, d.v.s. skönhetens väg, lär oss att förstå och nå Gud – är därför nödvändig inte bara för den troende utan för alla som vill återupptäcka den autentiska innebörden av olika kulturella uttryck och framför allt för att återfinna vår historiska, samhälleliga, mänskliga och andliga identitet. Den är grunden till vår storhet och genom den kan vi presentera oss själva med vårt högtstående arv inför andra civilisationer och kulturer utan något underläghetskomplex. Bibeln borde därför bli känd och läst av alla under denna extra kontur av skönhet, mänsklig och kulturell fruktbarhet.

Icke desto mindre kan Guds ord – för att använda en innehållsmättad paulinsk bild – inte "fängslas" (2 Tim. 2:9) i en viss kultur. Tvärtom, det svingar sig upp för att överskrida gränser, och aposteln själv fick vara ett utomordentligt verktyg för det bibliska budskapets inkulturation i nya kulturella ramar. Detta är Kyrkan kallad till att vara också i dag genom en ömtålig men nödvändig process, som fått en stark impuls genom påven Benedikt XVI:s magisterium. Hon skall låta Guds ord genomsyra många kulturer och översätta det till deras språk i anslutning till deras begrepp, symboler och traditioner. Men hon måste alltid ha viljan att upprätthålla innehålllets genuina substans genom att vaka över det och kontrollera riskerna för dess förvanskning.

Därför måste Kyrkan låta de värden, som Guds ord erbjuder alla kulturer, lysa, så att de blir renade och fruktbärande. Som Johannes Paulus II sade till biskoparna i Kenya under sin resa till Afrika 1980: "inkulturation kan bli en verklig återspeglings av Ordets inkarnation när en kultur, som blivit genomlyst och pånyttfödd av evangeliet, ur sin egen levande tradition frambringar självständiga uttryck för kristet

liv, gudstjänst och tanke”.

SLUTSATS

”Och rösten som jag hade hört från himlen talade till mig igen och sade: ’Gå och ta den öppna boken ur handen på ängeln som står på havet och på jorden.’ Och jag gick bort till ängeln och bad honom ge mig bokrullen. Han sade till mig: ’Ta den och ät upp den. Den skall svida i din mage, men i din mun skall den vara söt som honung.’ Och jag tog emot bokrullen ur ängeln hand och åt upp den, och i min mun var den söt som honung. Men när jag hade svält den sved det i min mage” (Upp. 10:8-11).

Bröder och systrar i hela världen, låt oss ta emot inbjudan; låt oss närma oss Guds ords bord för att få näring och leva ”inte bara av bröd utan av varje ord som utgår ur Guds mun” (5 Mos. 8:3; Matt. 4:4). Den heliga Skrift – som en stor gestalt i vår kristna kultur har försäkrat – ”har givit ord av tröst och varning för alla förhållanden” (B. Pascal, Pensées, nr. 532, ed. Brunschvicg).

Guds ord är i själva verket ”sötare än honung, än självrunden honung” (Psalt. 19:11). ”Ditt ord är en lykta för min fot, ett ljus på min stig” (Psalt. 119:105), men det är också ”som en eld, säger Herren, en slägga som krossar klippan” (Jer. 23:29). Det är likt regnet som vattnar jorden, får den att grönska och bära frukt och på så sätt får torkan i våra andliga öknar att blomstra (jfr. Jes. 55:10-11). Men det är också ”levande och verksamt. Det är skarpare än något tveeggat svärd och tränger så djupt att det skiljer själ och ande, led och mærg och blottlägger hjärtats uppsåt och tankar” (Hebr. 4:12).

I kärlek riktar vi vår blick mot alla dem som är engagerade i studier, kateketer och andra Guds ords tjänare, för att uttrycka vår djupa och innerliga tacksamhet för deras värdefulla och viktiga tjänst. Vi vänder oss också till våra förföljda bröder och systrar och till dem som lidit döden på grund av Guds ord och på grund av det vittnesbörd de avlagt om Herren Jesus (jfr. Upp. 6:9): som vittnen och martyrer talar de till oss om ”ordets kraft” (Rom. 1:16), grunden för deras tro, hopp och kärlek till Gud och människor.

Låt oss nu bli stilla för att verkligen lyssna till Guds ord, och låt oss förbli i denna stillhet efter vårt lyssnande, så att ordet kan fortsätta att bo i oss, leva i oss och tala till oss. Låt det ljuda vid dagens begynnelse så att Gud har första ordet och låt det genljuda i oss vid aftonen, så att Gud får det sista ordet.

Kära bröder och systrar, ”jag har hälsningar... från alla här hos mig. Hälsa alla våra vänner i tron. Nåd åt er alla” (Tit. 3:15).

[originalspråk: italienska] övers. från engelskan: S-B R

© Innovative Media, Inc.